

Osallisuus ja vuorovaikutus kaupunkikeskustan kehittämisprosessissa

Sari Kivioja

Harri Sippola

Elinvoima- ja ympäristötoimiala

12.10.2021

Sisällysluettelo

1. Prosessin kuvaus
2. Keskustan kehittämisen tutkimuskeskus Poris
3. Sisäiset eri toimialojen väliset työpajat
4. Kokeilutoimintaa
5. Jatkotoimenpiteet

1. Prosessin kuvaus

Toimenpiteet on tehty pääosin vuosina 2019-21 pääosin sekä kasvupalvelut ja kaupunkisuunnittelu- että kulttuuriyksikön toteuttamien hankkeiden avulla.

- Projektien rahoitus sekä kansallista että EU-hankerahaa
- Hankkeiden yhteisbudjetti 320.000 euroa, josta kaupungin maksama omarahoitusosuus noin 70.000 euroa
- Keskeisinä hanketoimijoina työssä mukana ovat olleet Pohjoismaisen ministerineuvoston rahoittama Attractive Nordic Towns (2017-2019), INTERREG UrbCultural Planning (2019-2021) ja URBACT iPlace (2019-2022), jotka toivat kehittämistyön sisältöihin kansainvälistä syvyyttä ja mahdollisuuksia elinvoimaa ylläpitäviin ja vahvistaviin kokeiluihin.

Toimintatapana on ollut osallistamismenettelyn ohella yhteiskehittäminen

- Luodaan avoin toimintaympäristö ja työskennellään ohjatuissa työpajoissa
- Kutsutaan mukaan laajasti eri toimijoita, jotka työskentelevät yhdessä
- Tuloksina käyttökelpoista ja syvällistä tietoa, hyvää tiedonkulkua ja sitoutuneita ihmisiä

PORIN KAUPUNKIKESKUSTAN KEHITTÄMISPROSESSI

9/2019 2020 9/2020 12/2020 2021 10/2021

POP UP PORIS

TYÖPAJAVAIHE

POP UP PORIS 2

WEBINAARI

KOMMENTIT

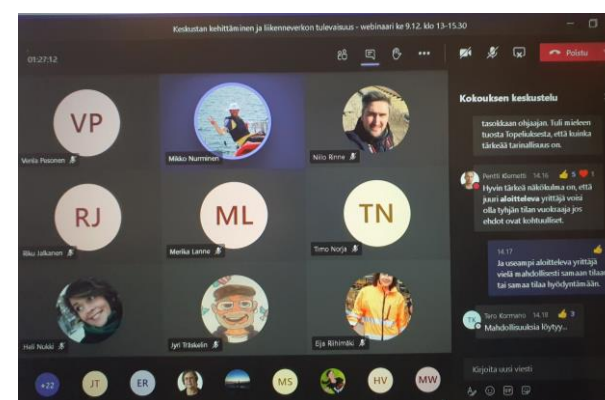
KEHITTÄMIS-
OHJELMAN
LUONNOKSEN
KOKOAMINEN

- Yhteistyö ja osallisuus

- Kokeilut ja tapahtumat

- Suunnitelmat ja selvitykset

- Ohjelmatyö

Mukana olleet tahot

KAUPUNKIORGANISAATIO

Konsernipalvelut
Elinvoima- ja ympäristötoimiala
Tekninen toimiala
Sivistystoimiala

Nuorisovaltuusto
Vammaisneuvosto
Vanhusneuvosto

SIDOSRYHMÄT

Porin kaupunkikeskusta ry
Keskusta alueen yrittäjät
Tapahtumajärjestäjät
Porin Yrittäjät ry
Porin polkupyöräilijät ry
Kiinteistöliitto Satakunta
Kaupunkikeskustan isännöitsijät
ja kiinteistökehittäjät

iPlace hankkeen paikallinen
toimintaryhmä (Urbact local
group, ULG)

UrbCultural Planning-hankkeen
toimintaryhmä *Boris & Borealia*

KAUPUNKILAISET

Keskusta-alueella
asuvat, siellä
työskentelevät ja siellä
vierailevat porilaiset ja
joukko muualta tulleita

HANKKEET

Attractice Nordic Towns
UrbCultural Planning
iPlace
Kokeilun paikka

2. Keskustan kehittämisen tutkimuskeskus Pori

Syksyllä 2019 järjestettyyn kuusi viikkoa kestäneeseen pop-up tapahtumaan osallistui yli 2000 porilaista, jotka jättivät yli 2000 ideaa ja toivetta keskustan suhteen. Vastauksista tiivistettiin neljä pääteemaa.

LIKKUMINEN

Huomiota vaativat asiat:

- Pyörätiet: Missä pyörien tulisi olla kävelykaduilla? Myös teiden kunto huolestuttaa.
- Pysäköinti on iso asia. Se on liian kallista eikä parkkipaikkoja ole riittävästi.
- Liikennejärjestelyt ovat liian monimutkaiset.
- Paikallisliikenne: tarvitaan lisää linja-autovuoroja esikaupunkialueille.
- Kävelykadut eivät ole tarpeeksi turvallisia, koska siellä on pyöräilijöitä sekä logistiikka- ja palveluliikennettä. Kävelykatujen pitäisi olla osittain katettuja.
- Tiet ovat huonossa kunnossa Porissa.
- Ihmiset ovat huolissaan kaukoliikenteen tulevaisuudesta: ei riittävästi vaihtoehtoja.

Eniten kehuja:

- Citylinja on ollut suosittu. Ihmiset ovat toivoneet lisää reittejä, etenkin itä-länsi-linja.

AVAINSANAT:

Citylinja

Kävelykadut

Pyöräily

Pysäköinti

Paikallisliikenne

Teiden kunto

Liikennejärjestelyt

Alueellinen liikenne

KAUPUNKIMAISEMA

Huomiota vaativat asiat:

- Yleinen puute urbaaneista viheralueista.
- Katunäkymä on harmaa ja tylsä.
- Valaistusta ei ole tarpeeksi / lamppuja ei käytetä oikein kaduilla.
- Tarvitaan lisää penkkejä ja roskiksia.
- Porin rakennukset näyttävät liian kolkoilta/synkiltä.

Porin asukkaat ja vierailijat ovat suhtautuneet seuraaviin asioihin myönteisesti:

- Keskustaan toivotaan lisää kasveja/vehreyttä.
- Toivotaan, että taide olisi näkyvämmiin esillä Porin kaduilla.
- Elävyyttä keskustassa on edistetty.
- Toive, että kävelykadut katettaisiin osittain.

AVAINSANAT:

Katunäkymä

Roskikset

Osittain katetut kävelykadut

Taide

Elävyys

Rakennusten ulkonäkö

Vehreys

Valaistus

Penkit

LUOVAT TILAT

Huomiota vaativat asiat:

- Ei ole riittävästi monipuolisia aktiviteetteja.
- Ei ole riittävästi edullisia paikkoja aktiviteeteille, lisäksi toivotaan uusia kauppvoja.
- On liikaa tyhjiä tiloja, ja ne pitäisi saada käyttöön tavalla tai toisella.
- Erilaiset sosiaaliset ryhmät tulisi huomioida.
- Monipuolisemmista tapahtumista on puute.
- Kulttuuritalo Annis = Mitä Annikselle tapahtuu?
- Porissa on liian vähän avoimia työpaikkoja.

Myönteiset jutut:

- Taiteilijat ovat luoneet ”värikkäämmän” ja elävämmän kaupungin = kaikenlainen urbaani taide.

AVAINSANAT:

Aktiviteetit

Edulliset tilat

Tyhjät tilat

Tilat erilaisille ryhmille

Tapahtumat

Annis

Artistit

Harrastukset

Työpaikat

YHTEISÖLLINEN ILMAPIIRI

Huolenaiheet:

- Luottamuksen puute, vastuullisuus (pääasiassa kaupungin), vuorovaikutus
- Tarve suuremmalle osallisuudelle ja yhteistyölle
- Kaupunkikeskusta ei tunnu tarpeeksi turvalliselta
- Kaupungin imago – sekä sisältä että ulkoa

Myönteiset jutut:

- Halu ja avoimuus muutoksille Porissa
- Työn ja harrastamisen mahdollisuudet, joita esimerkiksi Annis on tarjonnut
- Kaupungin imago

AVAINSANAT:

Luottamus

Vuorovaikutus

Työpaikat

Avoin muutokselle

Osallisuus

Turvallisuus

Yhteistyö

Imago

(Kaupungin) vastuullisuus

Annis

3. Kaupunkikeskustan kehittämisen työpajat

Kaupungin omalle väelle järjestettiin aikavälillä syksy 2019 - syksy 2020 yhteensä 14 työpajaa, joihin kutsuttiin myös keskeisimpiä sidosryhmien edustajia. Työpajoihin osallistui noin 100 henkeä 7 eri yksiköstä:

- Talous- ja hallintoyksikkö
- Liikunta- ja nuorisoyksikkö
- Kulttuuriyksikkö
- Yhteiset palvelut -yksikkö
- Kasvupalvelut- ja kaupunkisuunnitteluyksikkö
- Matkailu- ja markkinointiyksikkö
- Viestintäyksikkö
- Infrayksikkö
- Rakennusvalvontayksikkö
- Tilayksikkö
- Suunnittelu- ja kehittämisyksikkö
- Porin kaupunkikeskusta ry
- Porin Yrittäjät ry ja Porikortteleiden jäsenet
- Kiinteistöliitto Satakunta
- Porin polkupyöräilijät ry
- Prizztech
- Porin linjat
- Yhteisökeskus

Työpajoissa käytettiin yhteiskehittämisen menetelmiä ja lopputuloksena valittiin kehittämisen painopisteet teemoittain. Lisäksi ideoitiin käynnistettäviä kokeiluja.

Työpajat teemoittain

- Liikenne, liikkuminen
- Julkiset palvelut
- Kaupunkiympäristö
- Tapahtumat ja matkailu
- Kaupalliset palvelut
- Täydennysrakentaminen
- Aloittelevat elinkeinot

Kussakin työpajassa luotiin yhdessä kehittämisen päätavoitteet sekä valittiin niistä tärkeimmät. Työpajoissa ideoitiin myös käynnistettäviä kokeiluja.

Keskustan kehittäminen

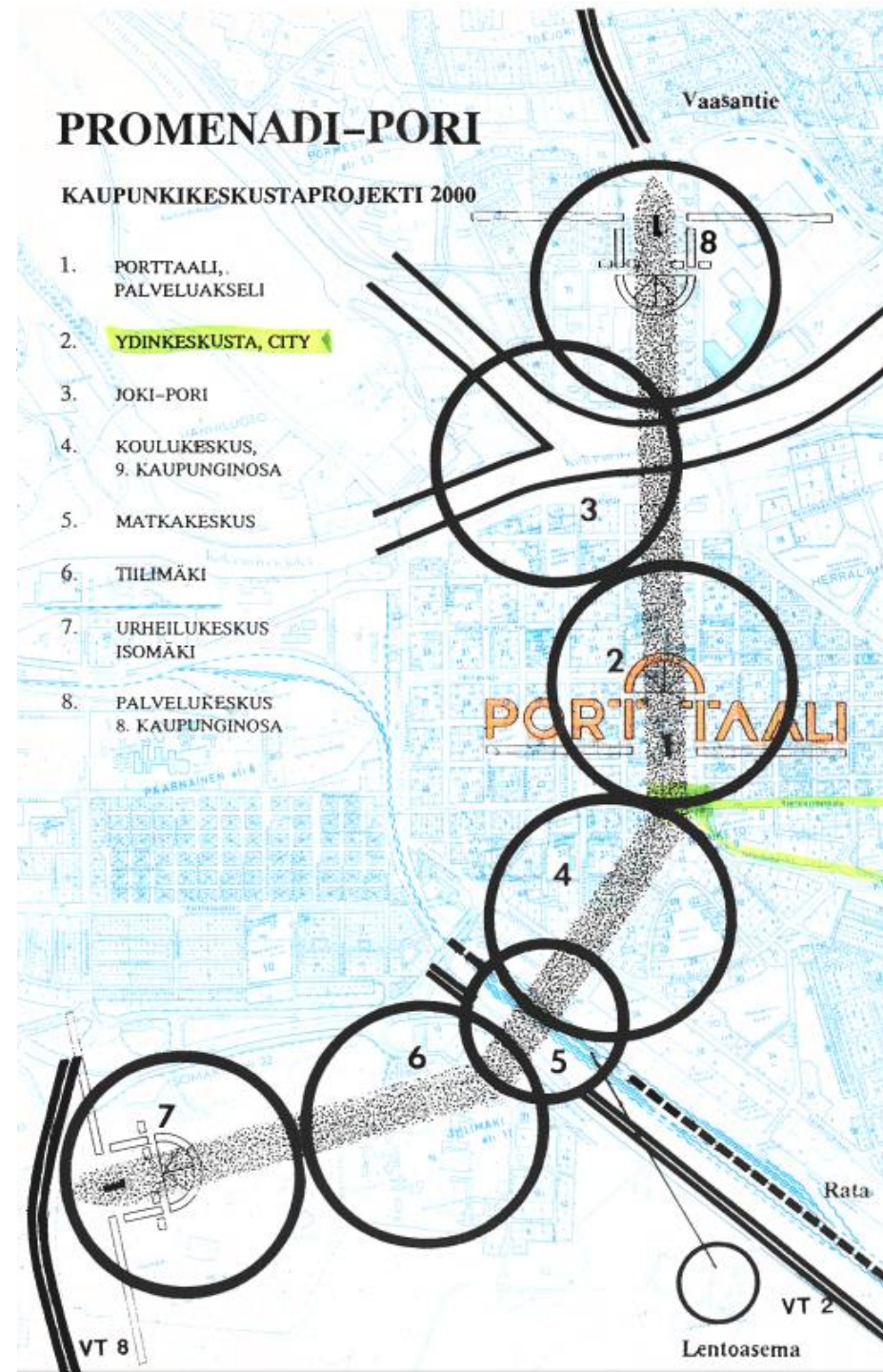
Yleiset tavoitteet

Tärkeimmät tavoitteet osallistujien mukaan:

1. Kaupunkikeskustan ohjelmatyön vakiinnuttaminen jatkuvaksi prosessiksi (eniten ääniä)
2. Kokeileva kaupunki / tilapäiskäytöt voimavaraksi – periaatteiden konseptointi jatkuvaksi prosessiksi
3. Uusien yhteistyörakenteiden luominen kaupunkikeskustaan kaupungin ja toimijoiden (PPP, 3. ja 4. sektori) välille
4. Kaupunkilaisten omaehtoisen toiminnan vahvistaminen
5. Kaupunkikeskustan profilointi ja Promenadi-Pori työn päivitys

* Promenadi-Pori kaupunkikeskustaprojekti 2000,
KH 6.3.1995

Keskustan kehittäminen

Kaupunkiympäristö

Tärkeimmät tavoitteet osallistujien mukaan:

1. Aihepiirin ja tavoitteiden sisällyttäminen eri tason strategioihin, ohjelmiin ja suunnitelmiin (eniten ääniä)
2. Tapahtumallisuuden mahdollistaminen
3. Käveltävyyden edistäminen
4. Kaupunkivihreän lisääminen
5. Taiteen lisääminen kaupunkiympäristöön

* Hyvinvointiohjelma 2025, KV 24.9.2018

Keskustan kehittäminen

Julkiset palvelut

Tärkeimmät tavoitteet osallistujien mukaan:

1. Yleisten tilojen monipuolinen ja joustava hyödyntäminen (eniten ääniä)
2. Julkisten palvelujen vetovoiman lisääminen
3. Yhdistysten ja taiteen vapaankentän toimintamahdollisuuksien turvaaminen ja kehittäminen
4. Julkisten palvelujen saavutettavuuden parantaminen
5. Kehittämisen kohderyhmänä erityisesti nuoret

* Kaupunkistrategia 2025, KV 27.2.2017

Keskustan kehittäminen

Tapahtumat ja matkailu

Tärkeimmät tavoitteet osallistujien mukaan:

1. Jokiympäristön matkailutoimintojen ja palvelujen kehittäminen: Kirjurinluoto, Eteläranta, Pohjoisranta (eniten ääniä)
2. Kaupunkiympäristön julkisten ulkotilojen ja tapahtumapaikkojen (infran) konseptointi ja mahdollistaminen
3. Kaupunkikeskustan matkailun ja tapahtumallisuuden profiilin luominen ja markkinointi
4. Kaupunkikeskustan ulkoisen ja sisäisen saavutettavuuden parantaminen
5. Sisätapahtumatilojen kehittäminen (1000+ monitoimitila + vapaiden toimitilojen väliaikaiskäytöt)

* Kasvu- ja elinvoimaohjelma 2019-2025, KV 28.1.2019

Keskustan kehittäminen

Kaupalliset palvelut

Tärkeimmät tavoitteet osallistujien mukaan:

1. Keskustan viihtyvyyden ja turvallisuuden lisääminen (eniten ääniä)
2. Keskustan kaupallisen vetovoiman lisääminen, maakunnan keskus
3. Kestävä kaupunkikehitys ja liikenneratkaisut (ml. pysäköinti)
4. Tilojen uudet käyttötarkoitukset ja -tavat (kulttuuri, kokeilut..)
5. Ympäri vuotisten tapahtumien ja kampanjoiden mahdollistaminen
6. Aloittelevien elinkeinojen tukeminen

* Kasvu- ja elinvoimaohjelma 2019-2025, KV 28.1.2019

Keskustan kehittäminen

Täydennysrakentaminen

Tärkeimmät tavoitteet osallistujien mukaan:

1. Kaupunkivihreää ja julkista tilaa luovan rakentamisen suosiminen (eniten ääniä)
2. Täydennysrakentamiseen kannustavan maapolitiikan, kaavoituksen ja lupaprosessien kehittäminen
3. Kestävän kehityksen mukaisia rakenteita, materiaaleja ja asumiseen liittyviä palveluita hyödyntävän rakentamisen helpottaminen
4. Hyvien esimerkkien nostaminen esille
5. Asunto-osakeyhtiöiden neuvontapalvelujen kehittäminen

Kokeiluehdotukset

Kokeilutaulukko

Nostoja keskustan kehittämisen työpajojen keskusteluista

26.2.2020

■	Kaupunkiympäristö
■	Liikenne
■	Liike- ja toimitilat
■	Muut

Tyhjien tilojen näyteikkunoiden väliaikainen käyttö taide ym. esittelypaikkoina	Täydennysrakentamisen mahdollisuuksista tiedottaminen ja vuoropuhelun lisääminen	Kauppatorin kehittäminen viihtyisämmäksi kohtaamispaikaksi	Kuva- ja paikkatiedon lisääminen tyhjien toimitilojen välityspalveluun
Lisää vuodenaikaelämistä puistoihin ja tapahtumapaikkoihin (vrt Liisanpuiston luistelurata)	Promenadi-akselin tyhjien liiketilojen lyhytaikaiset pop-up käyttökokeilut (kaupalliset, yleishyödylliset, kulttuuritoiminnot ym)	Paikallisliikenteen kesäterminaali kokeilu (siirto pois kauppatorilta kesäajaksi)	Keskusaukion kehittäminen pop-up periaatteella
Etelärannan alueen markkinoinnin tehostaminen	Kaupunkikalusteiden ja kaupunkivihreän uudet konseptit ja liikkuvat ratkaisut - käyttökokeilu	Rantaan pop-up sauna/ yhteissaunapalvelu (Etelärantaan tai Kirjurinluodon uimarannalle)	Joukkoliikennekatu kokeilu keskustassa
Merkittyjen kävelyreittien avaaminen keskusta-alueelle (vrt. Kankaanpään taidekehä)	Tervetulotoiminnot Matkakakeskukseen!	Lisää pyöräilyn laatuviiväliä keskustaan ja keskustan ohi	Promenadi-akselin kävelykokemuksen kehittäminen (liiketilojen avaaminen, oleskelualueet, kävelykadun huoltoajan rajoitus?)
Kaupunkilaisten omaehtoisen toiminnan/ yhdistystoiminnan aktivointi (ilmaiset tilat, yhteistyöverkosto, yhteisökasvatus)	Entisen linja-autoaseman aulatilan veloituksettomat käyttökokeilut yleishyödyllisille toimijoille (näyttely ja muu käyttö)	Tietotyöskentelyn uudenlaiset tilankäyttömuodot ja -kokeilut (tulevaisuuden toimistohotellit)	Valotaiteen käyttökokeilu keskustan julkisella alueella

4. Kokeilutoimintaa

Vuosien 2019-2021 aikana on tehty eri hankkeiden avulla monipuolista kokeilutoimintaa. Kokeiluihin on osallistunut kaupungin omien yksiköiden lisäksi myös paikallisia yrityksiä, yhdistyksiä sekä aktiivisia porilaisia.

Poris-työpajan aikana kerätty aineisto on ollut taustamateriaalina useissa kokeiluissa.

Porissa tehtyjä kokeiluja ja varsinkin Poriksen konseptia on kopioitu kansainvälisissä verkostoissa, kuten Saldus (LAT), Heerlen (NED) ja Gdansk (POL). Porissa on syntynyt osaamista, joka kiinnostaa myös muualla.

Kokeilut ja tapahtumat

Pop-up tila Pori

- *Keskustan kehittämisen tutkimuskeskus*, Yrjönkatu 13, kävelykatu, syksy 2019
- *Vuorovaikutuskylä*, Keskusaukio syksy 2020

Kulttuuri ja tapahtumat

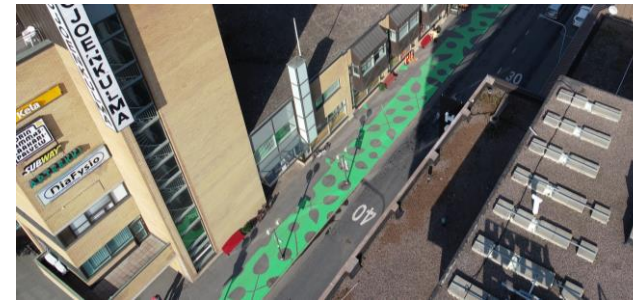
- *Kulttuurityhjiö* (entinen Anttilan tavaratalo, Yrjönkatu 13), elokuu 2020
- *Pori Film Festival* (entinen Anttilan tavaratalo, Yrjönkatu 13), marraskuu 2020
- *Malminpää block party* (graffititapahtuma purettavan rakennuksen luona Äestäjänkadulla), kesäkuu 2020
- *Ars Pori Megastore* IsoKarhussa syksy 2021

Tilan toissijaisen käytön kokeilut

- *Ikkunataidenäyttely koronan vuoksi suljettujen keskustan liikehuoneistojen ikkunoissa*, toukokuu 2019

Kaupunkiopastuksen ja reittien elävöittämisen kokeilu

- *Promenadi-akseli ja Etelä- ja Pohjoispuisto*, Kokeilun paikka-hanke, syyskuu 2020

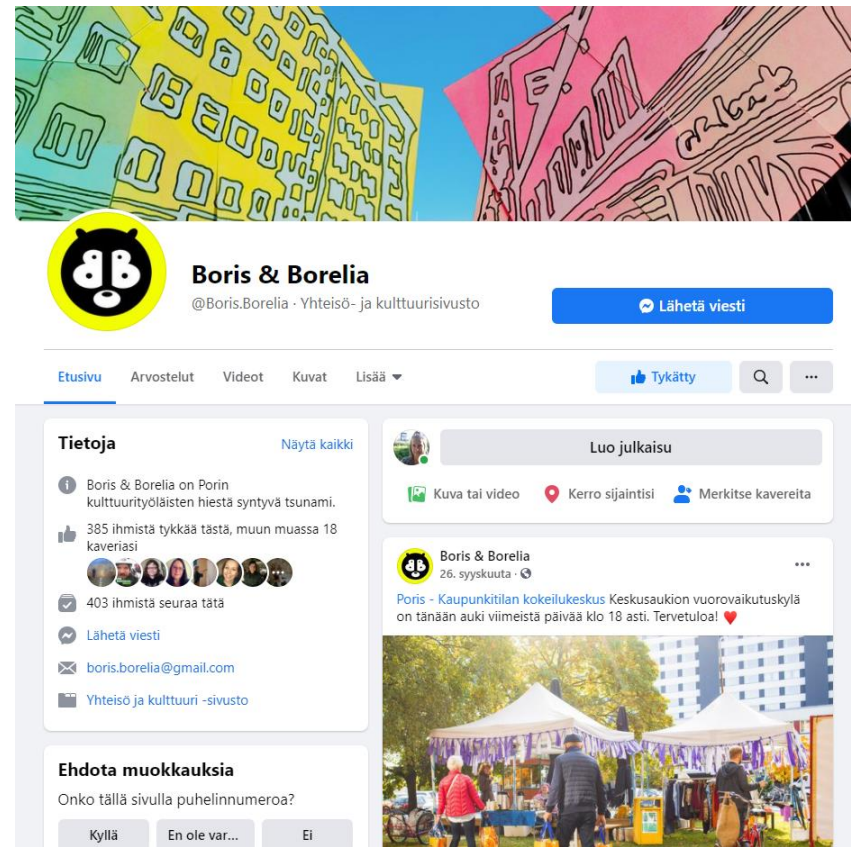
Yhteistyö ja osallisuus

Toimintaryhmät:

- Boris&Borelia toimintaryhmä
 - Paikallinen vapaiden kulttuurin ammattilaisten verkosto
- iPlace –hankkeen paikallinen toimintaryhmä, jossa mukana kiinteistön omistajia, yrityksiä, kulttuuriväkeä ja kaupungin toimijoita

Yhdistykset:

- Porin kaupunkikeskusta ry (Porikorttelit)
- Kulttuuriyhdistys Rapajöoti (Pori Film Festival)
- Keski-Porin kulttuuri ja sivistysseura (Antinkadun taidepiha)

Kestävää liikkumista

- Elämykselliset ja toiminnalliset reitit
- Matkakeskuksen opastaulut
- Kaupunkiopastuksen kokeilu

ELÄMYKSELLISET REITIT - TOTEUTUKSET

Taide ja arkkitehtuuri

- Porin Aarre-hankkeen arkkitehtuurikilpailu
- Porin ruotsinkielisen koulun kampuksen laajennus / uudisrakennus: Arkkitehtuurikutsukilpailu
- Porttaali: Porttaalin valotaidekilpailu
- Otavan Kruunun taidekilpailu
- Yrjönkadun taidekilpailu: Asfalttikukkia
- Kaupungin kesätaiteilijat ja sähkökaappitaide

SKiB
Svenska Kulturfonden i Björneborg

Bss + SKiB Kampus

Arkkitehtuurikutsukilpailu 9.9.2020 – 11.11.2020

Kilpailuohjelma
25.8.2020

5. Jatkotoimenpiteet 1/2

- Nyt tehdyn työn myötä saatuja oppeja yhteiskehittämisestä ja osallisuudesta pitää hyödyntää myös kaupungin muussa osallistamistyössä, sisällyttää osallisuus- ja vuorovaikutusmallin menetelmiin sekä kehittää niitä edelleen
- Kansallinen ja kansainvälinen hanketoiminta on sekä tuloksellisin että kustannustehokkain tapa viedä keskustan kehittämistä eteenpäin
 - Fokusoitunutta kehittämistä, mahdollistaa pääsyn kv-verkostoihin, tiedonvaihto, nopeat kokeilut
- Elinvoimayksikön toteuttaman URBACT iPlace-hankkeen lopputuotoksena on *keskusta-alueen kasvun ja elinvoiman toimenpideohjelma*, joka laaditaan yhdessä eri sidosryhmien kanssa ja se valmistuu kesällä 2022.

Jatkotoimenpiteet 2/2

- Jokikeskuksen osalta käynnistynyt 09/2021 alkaen yhteiskehittämistyöpajojen sarja, joka jatkuu vähintään elokuulle 2022. Tavoitteena aktivoida laajasti kaikkia alueen toimijoita ja luoda yhteistä toimintamallia.
- Porin Kauppatorin yleissuunnitelman ja keskustan liikenneverkkosuunnitelman laatimista jatketaan laajassa yhteistyössä keskeisten toimijoiden kanssa sekä kaupunkilaisia ja muita sidosryhmiä osallistaen.
- Tilakokeiluja on nyt käynnissä keskustassa, kuten jo tuhansia kävijöitä saanut Ars Pori Megastore-taidenäyttely IsoKarhussa. Sen on toteuttanut paikallinen taiteilijaryhmä yhteistyössä Cityconin, Porikortteleiden ja iPlace-hankkeen kanssa.

Jatkuva ohjelmatyö

UNIIKKI JA VETOVOIMAINEN
KAUPUNKIKESKUSTA

- Päätökset ja painopisteet
- Toimenpiteet ja kokeilut
- Suunnitelmat ja selvitykset
- Yhteistyö ja vuorovaikutus
- Seuranta ja vaikutusten arviointi

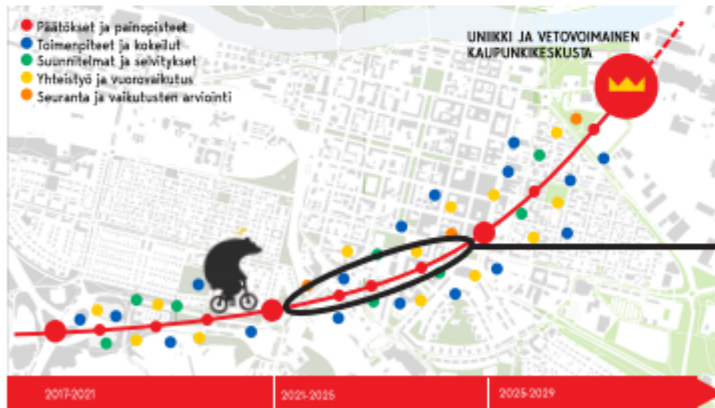
2017-2021

2021-2025

2025-2029

JATKUVA OHJELMATYÖ:

- Valtuustokausittain
- Laaja-alainen
- Vuorovaikutteinen
- Pitkäjänteinen ja reaktiivinen
- Kaupunkivisio ja muut ohjelmat

**Päätöksenteko:
resurssointi**

**Tilannearvio:
meillä ja muualla**

**Arviointi ja
johtopäätökset:
vaikuttavuus**

**Tavoitteiden
asettaminen:
lähelle ja kauas**

**Mittarit:
luvut ja tarinat**

**Toimenpiteiden
valinta:
meidän ja muiden**

